

**Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar,
Anglisztika Intézet**

Fordítói–szaknyelvi specializációs portfólió teljesítése

Angol Nyelvészeti Tanszék

Az alább részletezett portfóliót a fordítói–szaknyelvi specializáció elvégzése után és az államvizsga letétele előtt kell összegyűjteni és elküldeni elektronikus formában a *kovacs.timea@kre.hu* címre.

A portfólió **leadásának határideje**: az adott félév szorgalmi időszakának utolsó péntekén de. 12:00-ig.

A portfólió az elvégzett fordítói–szaknyelvi specializációs kurzusok anyagára épül, amelyek közül a portfólió megalkotásához és így a specializáció sikeres elvégzéséhez 50 kreditnyi teljesített kurzus szükséges.

A specializáció gyakorlati moduljához kapcsolódó kurzusok (pl. Speciális nyelvfejlesztés) anyagait nem kell a portfólióba beletenni. Bele kell viszont tenni olyan anyagokat, amelynek kurzusait esetlegesen a másik specializációból (nem a Fordítói–szaknyelvi specializációból) vették fel (pl. irodalmi, történelmi kurzusok).

A portfólió célja, hogy (szelektív) áttekintést adjon a hallgató által elvégzett kurzusokon tanultakról.

Fontos tudnivaló, hogy az Ön által elvégzett minden specializációs fordítói kurzushoz kapcsolódóan kérünk anyagot a portfólióba. Azaz minden Ön által elvégzett fordítói kurzushoz tartozzon egy-egy fordítás, valamint legalább egy – Ön által elvégzett szaknyelvi – kurzushoz tartozzon egy-egy előadás/beszámoló/esszé/szókincslista stb. (a részleteket lásd alább!). Az egyéb jellegű kurzusoknál (pl. az irodalmi-kulturális specializáció kurzusai (ha Ön vett fel ilyen e specializáció részeként) vagy olyan óráknál, ahol nem kifejezetten fordítás jellegű tevékenységet végeztek (pl. Bevezetés a fordítás elméletébe, Közgazdasági alapismeretek), szintén kérünk olyan anyagot beletenni a portfólióba, amelyet Ön állított elő, és amely az Ön adott kurzuson való tevékenységét, készülését, tanulmányi előmenetelét tükrözi. Ez utóbbi lehet esszé, előadásvázlat, dolgozat, házi dolgozat, szógyűjtemény stb. a kurzusnak megfelelően.

A portfóliót angol nyelven kell megírni (tehát angol nyelvű az előlap stb., de nem angol nyelvűek nyilvánvalóan a magyar nyelvű fordítási szövegek, illetve a szövegtipológiai elemzések; kivéve ha az utóbbit a hallgató – saját elhatározásából – angol nyelven kívánja elkészíteni).

A portfóliót szövegszerkesztőn kérjük írni. A portfólióban beadható a hallgató által korábban eredetileg (esetlegesen) kézzel írott munka is (pl. saját előadásvázlat, zárthelyi dolgozat), amennyiben ennek a dokumentumnak nem létezik szövegszerkesztett változata, és amennyiben a kézírás valóban (!) olvasható. Ebben az esetben az eredeti dokumentumot fénymásolva vagy szkennelve csatolhatják.

A portfólió felépítése a következő:

- előlap a portfólió és hallgató adataival (portfólió neve, név, szak [minor], elérhetőségek, beadás féléve)
- a specializáció kapcsán elvégzett kurzusok nevének és az elvégzés félévének felsorolása

**Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar,
Anglisztika Intézet**

- tartalomjegyzék (megjelölve az anyagokhoz kapcsolódó kurzusokat és az azokat oktató tanárokat)
- az elvégzett fordítói kurzusok anyagához kapcsolódóan (ha voltak ilyenek):
 - egy szabadon választott, 1800–2000 n v a g y két 900–1000 n terjedelmű, magyar nyelvű szöveg angolra fordítása (lehet olyan szöveg is, amit az órán feldolgoztak, vagy lehet új szöveg is)
 - egy szabadon választott, 1800–2000 n v a g y két 900–1000 n terjedelmű, angol nyelvű szöveg magyarra fordítása (lehet olyan szöveg is, amit az órán feldolgoztak, vagy lehet egy új szöveg is)
 - egy angol és egy magyar nyelvre fordított szöveg szövegtipológiai elemzése (lásd például Reiss 1976¹), amelynek minimálisan érintenie kell a következő szempontokat: milyen médiából való a szöveg, a szöveg keletkezési ideje; milyen témában, milyen műfajban, milyen olvasóközönségnek, mi jellemzi a szöveg regiszterét; mi az adott szöveg kommunikatív (retorikai) célja; a kommunikatív helyzetnek megfelelően milyen szempontokat kellett mérlegelni a fordításkor, ennek megfelelően milyen fordítói döntések születtek.

Amennyiben több fordítást ad be, akkor is elég összesen 2000 n terjedelmű angol és 2000 n terjedelmű magyar nyelvű szöveg szövegtipológiai elemzése. Amennyiben kizárólag olyan órákra járt, ahol összességében véve csak egy irányba fordítottak, akkor értelemszerűen csak egy szövegtipológiai elemzést kérünk (azaz, ha csak pl. angolra fordítottak az órákon, akkor csak egy lefordított angol nyelvű szöveg elemzését kérjük). A magyarról angolra, illetve az angolról magyarra fordításhoz egyaránt magyar nyelvű elemzést készítsenek.

- a szövegek fordítástechnikai elemzése az alkalmazott átváltási műveleteket bemutatva és azok használatát indokolva Klaudy 2005 alapján. Mind az idegen nyelvre, mind a magyarra fordított szöveg esetében 10-10 átváltási műveletet kell bemutatni magyar nyelven (hacsak a hallgató nem szeretné ezt angol nyelven írni, amire lehetőség van, de nem elvárás).
 - minden elvégzett szaknyelvi kurzus anyagából (ha voltak ilyenek): egy választott téma kidolgozása, amely a téma szókincsét bemutatja. Ez történhet:
 - i) a kurzuson a témában tartott előadás/beszámoló vázlatának vagy
 - ii) a kurzusra a témából írt esszé anyagának mellékelésével vagy
 - iii) a kurzushoz kapcsolódóan írt szódolgozat vagy szókincslista mellékelésével.
 - minden elvégzett nem fordítási és nem szaknyelvi jellegű kurzus anyagából (ha voltak ilyenek): az adott kurzus anyagának elsajátítását bizonyító, Ön által előállított és az adott kurzuson való tevékenységét, készülését, tanulmányi előmenetelét tükröző anyagok. Ez utóbbi történhet:
 - i) a kurzuson a témában tartott előadás/beszámoló vázlatának vagy
 - ii) a kurzusra a témából írt esszé anyagának mellékelésével vagy
 - iii) a kurzushoz kapcsolódóan készült szódolgozat vagy szókincslista mellékelésével vagy
 - iv) a kurzushoz kapcsolódóan írt dolgozat, házi dolgozat mellékelésével

¹ Részletesebben lásd: Károly K. 2007. *Szövegtan és fordítás*. Budapest: Akadémiai Kiadó (4. fejezet), valamint Klaudy K. 2004. *Bevezetés a fordítás elméletébe*. Budapest: Scholastica (4.5 rész)

**Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar,
Anglisztika Intézet**

- v) a kurzushoz kapcsolódóan megalkotott szógyűjtemény mellékelésével vagy
- vi) egy a kurzushoz kapcsolódóan írott egyéb mű, alkotás mellékelésével a kurzusnak, illetve annak jellegének megfelelően.

Példa szövegtípológiai elemzésre:

A forrásnyelvi szöveg megjelenési helye és ideje: *Pénzügyi Szemle* (negyedévente megjelenő közpénzügyi szakfolyóirat), 2026.

A célnyelvi szöveg megjelenési helye: hasonló, pénzügyi témákkal foglalkozó folyóirat, például *Public Finance Review*

Forrásnyelvi és célnyelvi olvasóközönség²: pénzügyi ismeretekkel rendelkező és a pénzügy iránt érdeklődő olvasók

Szövegtípus³: információközpontú

Retorikai cél⁴: az olvasók ismereteinek bővítése, tájékoztatás

Műfaj⁵: pénzügyi tanulmány

Regiszter (lexikai)⁶: pénzügyi szakkifejezésekben bővelkedő szöveg, jogi terminusokkal

Regiszter (grammatikai)⁷: többszörösen összetett, bonyolult mondatok

Főbb fordítói megfontolások és döntések⁸:

A portfólió minden választott szaknyelvi témájánál világosan tüntesse fel a hozzá kapcsolódó kurzus címét és kódját, valamint a teljesítés félévét is. Kérjük, megfelelően dokumentálja a felhasznált forrásokat is (lásd *Thesis and Essay Writing Guide*).

A portfólió minősítését a hallgatói teljesítmény megfelelt/nem felelt meg értékelése adja, amelyet a hallgatóval az államvizsga előtt közölni fogunk a jegynek a Neptunban történő regisztrálása révén; érdemjegyet a portfólióra nem adunk.

A fordítói beadványok értékelése a következő szempontok és százalékos megoszlás alapján történik:

- a fordított szövegek értékelése: (1. Tartalom: Tartalmi pontosság, az üzenet átvitele; Reáliák kezelése, terminológia, lexikai elemek jelentése; 2. Stílus/regiszter: Műfaji jegyek, hangvétel; 3. Nyelvtan: Érthetőség, olvashatóság, kohézió, logikai szerkezet; 4. Forma: Helyesírás, központozás, a szöveg tagolása, tördelés, szövegszerkesztés, a fordítást támogató elektronikus eszközök használata, [ön]lektorálás) mind az idegen nyelvre, mind a magyarra fordított szövegek esetében: 25–25%;

² A forrásnyelvi és célnyelvi olvasóközönséget külön nevezzük meg, ha eltérő a két társadalmi / szakmai csoport.

³ Szövegtípus lehet: információközpontú – felhívásközpontú – formaközpontú – audiovizuális.

⁴ Retorikai cél lehet: narráció – leírás – bemutatás – meggyőzés, érvelés – szórakoztatás - ironia stb.

⁵ Műfaj: számtalan műfaj létezik, például szakmai vagy tudományos közlemény, tudományos hír, könyvbírálat, használati útmutató, termékleírás, újsághír, esszé, forgalmazási szerződés, utazási prospektus.

⁶ Lexikai regiszter lehet például: általános szókincs (semleges, népszerű, művelt) – szakszókincs – tájnyelv – archaikus nyelv – gyermeknyelv – ifjúsági nyelv stb.

⁷ Grammatikai regiszterben elemezni lehet: az általános alany/az olvasó megszólításának száma és személye; aktív-passzív szemlélet; mondatípus (egyszerű – összetett – többszörösen összetett; kijelentő, kérdő, felkiáltó, óhajtó); szó szerkezetek (kéttagú, többszörös alárendelések, többszörös mellérendelések).

⁸ A célnyelvi szöveg funkciójának és az olvasóközönség igényeinek megfelelő lexikai, grammatikai, 2 szövegtani eszközök használata; a célnyelvi szöveg kohézióját és gördülékenységét szolgáló lexikai, grammatikai választások, fordítási műveletek vázlatos leírása.

**Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar,
Anglisztika Intézet**

- a szövegtipológiai elemzés értékelése: az elemzés, fordítói végjegyzet megléte és minősége, a szövegtipológiai és a fordítási problémák, jellemzők leírásának pontossága: 25%;
- az átváltási műveletek besorolásának pontossága, azok használatának indoklása: 25%.

A szaknyelvi beadványok értékelésének szempontjai:

- a téma relevanciája, újszerűsége
- az bemutatott szókincs mennyisége és relevanciája (legalább 15, a hallgató számára új szókincselem felhasználása és pontos meghatározása)
- a tartalom és a feldolgozás minősége (alapossága, információtartalma)
- a felhasznált források és azok megfelelő dokumentálása (*Thesis and Essay Writing Guide* alapján)

Amennyiben a fenti szempontok háromnegyede „megfelelő” értékelést kap (70%-os vagy annál magasabb teljesítmény), a portfólió is a „megfelelt” értékelést kapja.

Jó munkát kívánnak az Angol Nyelvészeti Tanszék Fordítói-szaknyelvi specializáció oktatói!

A portfólióval kapcsolatos kérdéseikkel tanszéki titkárnőnkhez, Bauerné Kiss Rékához, illetve a kurzusok oktatóihoz, valamint dr. Kovács Tímeához fordulhatnak.

A portfólióhoz kapcsolódó követelményeket átdolgozta: dr. Kovács Tímea

Budapest, 2026. február 1.